

การประเมินหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะและการจัดการภาครัฐ คณะ
สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล โดยตัวแบบ CIPPO

ศิริพร แยมนิล¹

ธนากร มูลพวงค์²

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต (รป.ด.) สาขาวิชานโยบายสาธารณะและการจัดการภาครัฐ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล โดยใช้ตัวแบบ CIPPO 2) ศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินการหลักสูตร รป.ด. และ 3) จัดทำข้อเสนอแนะในการปรับปรุงหลักสูตรหลักสูตร รป.ด. ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น เป็นการวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถามออนไลน์ผ่าน Google Forms เป็นเครื่องมือ ประชากรได้แก่ 1) นักศึกษาปัจจุบันหลักสูตร รป.ด. และ 2) ศิษย์เก่าหลักสูตร รป.ด. รวมทั้งสิ้น 140 คน ดำเนินการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงและแบบสะดวก ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมของหลักสูตรฯ โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยีดิจิทัล ทำให้รูปแบบการจัดการภาครัฐเปลี่ยนแปลงไป ส่งผลให้หลักสูตรฯ ต้องปรับเปลี่ยนตนเองโดยมุ่งส่งมอบกำลังคนที่มีความรู้และทักษะสมัยใหม่ให้แก่ภาครัฐและภาคส่วนอื่น ๆ ด้านปัจจัยนำเข้าพบว่า จุดเด่นของหลักสูตรฯ ได้แก่ มหาวิทยาลัยมหิดลเป็นมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียง มีมาตรฐานด้านการศึกษาที่สูง หลักสูตรฯ จัดตารางเวลาเรียนที่เหมาะสม มีรายวิชาที่น่าสนใจ และหลักสูตร รป.ด. มีค่าธรรมเนียมการศึกษาที่ต่ำ ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีโอกาสฝึกฝนพัฒนาทักษะด้านการสื่อสาร เช่น การพูด การเขียน และการนำเสนองานในชั้นเรียน ผู้ตอบแบบสอบถามรายงานตรงกันว่า ตนตัดสินใจถูกต้อง ที่เลือกเรียนหลักสูตร รป.ด. ของมหาวิทยาลัยมหิดล ด้านผลลัพธ์จากการเรียน ผู้ตอบแบบสอบถามรายงานว่า ตนมีความพร้อมในทักษะการทำงานจริงเพิ่มมากขึ้น เช่น ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น ทักษะการนำเสนอที่ดี การพูดในที่สาธารณะ การทำวิจัย การคิดถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าส่วนตน อย่างไรก็ตาม หลักสูตรฯ ยังมีจุดที่ต้องปรับปรุง ได้แก่ การขาดการเชื่อมโยงองค์ความรู้ในชั้นเรียนกับสถานการณ์จริง การขาดรายวิชาที่ทันสมัยที่ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของโลก การขาดการสอนองค์ความรู้ด้านวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลขั้นสูง ตลอดจนการขาดช่องทางในการพัฒนาทักษะนอกชั้นเรียนอื่น ๆ ที่จำเป็นต่อการประกอบวิชาชีพของบัณฑิต

คำสำคัญ: การประเมินหลักสูตร; รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต; มหาวิทยาลัยมหิดล; ตัวแบบ CIPPO

¹ ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

² ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ผู้ประสานงานหลัก

Curriculum Evaluation of the Doctor of Public Administration Program of Mahidol University’s Faculty of Social Sciences and Humanities using a CIPPO Model

Siriporn Yamnill³

Dhanakorn Mulaphong⁴

Abstract

The objective of this research article was threefold: 1) to evaluate the effectiveness and efficiency of Mahidol University’s Doctor of Public Administration (DPA) program using the CIPPO Model, 2) to examine problems and obstacles of managing the DPA program, and 3) to provide recommendations for improving the program to be more effectively and efficiently. This research article was quantitative research and employed purposive and convenient sampling methods to collect data from 143 current DPA students and DPA alumni using a Google Forms survey. Findings indicated that economic, social, and technological changes have forced public sector organizations to seek high performers to work for the government and the DPA program must adapt to these environmental changes by educating and training highly skilled and competent persons for public and other organizations. Regarding the input aspect, this study found some advantages of the DPA program inducing 1) Mahidol University is a highly reputed university in Thailand with high educational standards, 2) the DPA program’s class schedules are the best fit for students, 3) the DPA program offers interesting subjects, 4) the tuition fees of the DPA program are much lower than other universities. In terms of the process aspect, the respondents who are DPA students and alumni reported that they had an opportunity to develop some important skills in classrooms (e.g., public speaking, academic writing, presenting) that would benefit them in real-world work settings. In terms of the product aspect, the respondents reported that they made

³ Department of Social Sciences, Faculty of Social Sciences and Humanities, Mahidol University

⁴ Department of Social Sciences, Faculty of Social Sciences and Humanities, Mahidol University (Corresponding Author) E-mail: dhanakorn.mul@mahidol.ac.th

the right decision to pursue their degrees at Mahidol University. Concerning the outcome aspect, the respondents reported that they have enough skills necessary for doing work, such as team working, public speaking and presentation, research skills, and public consciousness. Finally, there are some disadvantages of the program that need to be improved: 1) the disconnection between classroom learning and real-life action, 2) lack of up-to-date subjects which are necessary for the world of tomorrow, 3) lack of some advanced statistics and data analytics courses, and 4) lack of additional professional development programs that will help promote DPA student success.

Keywords: curriculum evaluation; Doctor of Public Administration; Mahidol University; CIPPO Model

บทนำ

สถานการณ์การพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงจากอดีตที่ผ่านมา อันเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงอย่างพลิกผัน (Disruptive Changes) ของปัจจัยทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี สิ่งแวดล้อม และกฎหมาย ทั้งในประเทศและเวทีระหว่างประเทศ อาทิ การเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Disruption) ความต้องการและความคาดหวังของประชาชนผู้รับบริการที่มีความหลากหลายและเพิ่มมากขึ้น การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุในระดับสมบูรณ์ โรคระบาด และการเปลี่ยนแปลงด้านสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ปัจจัยเหล่านี้ทำให้การบริหารจัดการของหน่วยงานภาครัฐและการกำหนดนโยบายสาธารณะจะต้องปรับตัวให้ทันต่อสภาพการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วทั้งในระดับประเทศและระหว่างประเทศ หลักสูตรจึงต้องพัฒนาบุคลากรทั้งจากภาครัฐและภาคส่วนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยการบูรณาการศาสตร์ทางด้านรัฐประศาสนศาสตร์และการจัดการภาครัฐ โดยให้ผู้เรียนมีความรู้อย่างลึกซึ้งในสาขาวิชาทั้งในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ บนพื้นฐานองค์ความรู้ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ได้แก่ องค์ความรู้ด้านองค์การและการจัดการ องค์ความรู้ด้านนโยบายสาธารณะ องค์ความรู้ด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ องค์ความรู้ด้านทฤษฎีรัฐประศาสนศาสตร์ และองค์ความรู้ด้านการคลังและงบประมาณ เพื่อบูรณาการให้สามารถนำไปสู่การพัฒนา นโยบายสาธารณะที่ส่งผลต่อการพัฒนาประเทศ ลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม และการสร้างความเป็นธรรมทั้งในเชิงนโยบายและการนำนโยบายไปปฏิบัติ ได้อย่างเป็นองค์รวมเพื่อแก้ไขปัญหาทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมได้อย่างแท้จริง (Bright & Graham, 2016; Ungsuchaval et al., 2022)

หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ดุสิต (รป.ด.) สาขาวิชานโยบายสาธารณะและการจัดการภาครัฐ เป็นหลักสูตรภายใต้ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ดำเนินการจัดการเรียนการสอนทั้งภาคปกติและภาคพิเศษ โดยหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ดุสิตเริ่มเปิดรับนักศึกษาภาคปกติตั้งแต่ปีการศึกษา 2553 และเปิดรับนักศึกษาภาคพิเศษตั้งแต่ปีการศึกษา 2557 ตลอดระยะเวลาของการดำเนินงาน หลักสูตรทั้งสองจำต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาตนเองให้เหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ ของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป โดยแนวคิดของ Nouraey et al. (2020) ได้กล่าวว่า การประเมินหลักสูตร เป็นกระบวนการสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาคุณภาพของหลักสูตร เพราะการประเมินหลักสูตรทำให้ทราบว่า หลักสูตรที่สร้างขึ้นมานั้นมีคุณภาพ มีความเหมาะสม และถูกต้องเพียงใด นอกจากนี้ยังเป็นการตรวจสอบผลการใช้หลักสูตรว่าสามารถใช้ได้ดีกับสถานการณ์เพียงใด มีปัญหาหรืออุปสรรคอะไรต่อการใช้หลักสูตร นอกจากนี้ การประเมินหลักสูตร ยังมีประโยชน์และสอดคล้องกับระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ที่ต้องการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา อันประกอบด้วยประกันคุณภาพภายในและภายนอก มหาวิทยาลัยมหิดลเป็นสถานศึกษาในกำกับของรัฐที่กำหนดให้มีการประเมินคุณภาพภายใน (ระดับหลักสูตร) ทุก ๆ 5 ปี โดยสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สอ.อว.) เพื่อปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัยและทันต่อการ

ระเบียบวิธีการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มนักศึกษาปัจจุบันและศิษย์เก่าของหลักสูตร ปร.ด. มหาวิทยาลัยมหิดล เพื่อให้ได้ข้อมูลตามตัวแบบ CIPPO โดยเฉพาะ 1) การประเมินบริบท (Context) 2) การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input) 3) การประเมินกระบวนการ (Process) 4) การประเมินผลผลิต (Product) และ 5) การประเมินผลลัพธ์ (Outcome) โดยผู้วิจัยใช้การออกแบบสอบถามออนไลน์ผ่าน Google Forms กับกลุ่มประชากรเป้าหมาย คือ นักศึกษาปัจจุบันและศิษย์เก่าของหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต (รป.ด.) สาขาวิชานโยบายสาธารณะและการจัดการภาครัฐ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล สุ่มตัวอย่างใช้วิธีการแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น ได้แก่ การสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และการสุ่มแบบสะดวก (Convenience Sampling) โดยผู้วิจัยจะส่งลิงค์แบบสอบถามออนไลน์ผ่าน Google Forms ไปยังอีเมลนักศึกษาปัจจุบัน จำนวน 75 คน และศิษย์เก่า จำนวน 65 คน ของหลักสูตรหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต (รป.ด.) สาขาวิชานโยบายสาธารณะและการจัดการภาครัฐทุกคน รวมจำนวนทั้งสิ้น 140 คน เพื่อตอบแบบสอบถามโดยความสมัครใจ และยังประชาสัมพันธ์ลิงค์การเข้าถึงแบบสอบถามออนไลน์ผ่าน Google Sheet บน face book *MPA DPA Mahidol University หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร มหาวิทยาลัยมหิดล* เพื่อให้ให้นักศึกษาปัจจุบัน และศิษย์เก่า ที่ติดตาม facebook ดังกล่าวของหลักสูตร สามารถเข้าถึงลิงค์การตอบแบบสอบถามโดยความสมัครใจได้ ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลตั้งแต่เดือน กรกฎาคม – กันยายน 2566

2. เครื่องมือการวิจัย

ผู้วิจัยได้พัฒนาแบบสอบถามจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและสร้างเป็นแบบสอบถามออนไลน์ผ่าน Google Forms เพื่อใช้เก็บข้อมูลตามตัวแบบ CIPPO Model และนำแบบสอบถามที่พัฒนาขึ้นไปตรวจสอบหาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ด้วยวิธีการหาดัชนีความสอดคล้อง Index of Item-Objective Congruence (IOC) จากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน พบว่า ค่าดัชนี IOC มีค่ามากกว่า .50 ทุกข้อ ซึ่งสะท้อนความตรงเชิงเนื้อหาของข้อคำถามสัมภาษณ์ (Turner & Carlson, 2003) จากนั้น ได้นำแบบสอบถามไปตรวจสอบความน่าเชื่อถือของแบบสอบถาม (Reliability) กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 24 คน และคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาร์ค (Cronbach's Alpha) ด้วยโปรแกรมสถิติ IBM SPSS และพบว่า ข้อคำถามของแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ .94 ซึ่งมากกว่าเกณฑ์ที่ยอมรับได้คือ .70 (Nunnally, 1978)

ทั้งนี้โครงสร้างของแบบสอบถามและผลการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามในแต่ละส่วน มีดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การประเมินความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามตามตัวแบบ CIPPO Model การตอบใช้มาตรประมาณค่า 5 ระดับ โดยกำหนดให้ 1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง และ 5 หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง

2.1) การประเมินบริบท (Context) จำนวน 4 ข้อ ค่า Cronbach’s Alpha เท่ากับ .89

2.2) การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input) จำนวน 10 ข้อ ค่า Cronbach’s Alpha เท่ากับ .83

2.3) การประเมินกระบวนการ (Process) จำนวน 4 ข้อ ค่า Cronbach’s Alpha เท่ากับ

.94

2.4) การประเมินผลผลิต (Product) จำนวน 5 ข้อ ค่า Cronbach’s Alpha เท่ากับ .94

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ความรู้ ทักษะที่ได้รับจากห้องเรียน และนำไปใช้ในชีวิตจริง (Outcome) ตลอดจน ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพื่อการปรับปรุงหลักสูตร หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต (รป.ด.) สาขาวิชานโยบายสาธารณะและการจัดการภาครัฐ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open-Ended Form)

การแปลผลการตอบแบบสอบถามด้วยมาตรประมาณค่า 5 ช่วงค่า (1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง และ 5 หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง) จะใช้เกณฑ์การแปลผลคะแนนของ Pimentel (2010) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.21 - 5.00 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.41 - 4.20 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.61 - 3.40 หมายถึง เห็นด้วยในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.81 - 2.60 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.80 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อผู้วิจัยจะตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาแล้ว จะดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูป IBM SPSS สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ 1) ความถี่ 2) ร้อยละ 3) ค่าเฉลี่ย (Mean: M) และ 4) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: SD)

4. การรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

การวิจัยนี้ได้ผ่านการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน สาขาสังคมศาสตร์ สำนักงานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน สาขาสังคมศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล รหัสรับรอง ที่ 2023/033.0703

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
ประเภทของผู้ตอบแบบสอบถาม		
นักศึกษาปัจจุบัน ร.ป.ด.	50	63.29
ศิษย์เก่า ร.ป.ด.	29	36.71
รวม	79	100.00
เพศ		
หญิง	35	44.30
ชาย	44	55.70
รวม	79	100.00
การทำงาน		
นักเรียน นักศึกษา / วางงาน	1	1.27
ข้าราชการ พนักงานของรัฐ	64	81.01
พนักงานเอกชน	8	10.13
พนักงานองค์การไม่แสวงหากำไร	5	6.33
เจ้าของกิจการส่วนตัว	1	1.27
รวม	79	100.00
ที่ตั้งของสถานที่ทำงาน		
นักเรียน นักศึกษา/วางงาน	1	1.27
เขตกรุงเทพมหานคร	33	41.77
เขตปริมณฑล	19	24.05
ต่างจังหวัด	26	32.91
รวม	79	100.00
ที่พักอาศัย		

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
เขตกรุงเทพมหานคร	30	37.97
เขตปริมณฑล	26	32.91
ต่างจังหวัด	23	29.11
รวม	79	100.00

หมายเหตุ: ผู้ตอบแบบสอบถามมีอายุ ระหว่าง 30 – 57 ปี ค่าเฉลี่ย (Mean: M) เท่ากับ 40.39

ตารางที่ 1. แสดงข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยพบว่า จากจำนวนประชากรนักศึกษาปัจจุบัน (จำนวน 75 คน) และศิษย์เก่า (จำนวน 65 คน) รวมจำนวนทั้งสิ้น 140 คน มีกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามกลับมาจำนวน 79 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 56 โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ร้อยละ 63 เป็นนักศึกษาปัจจุบัน หลักสูตร ปร.ด. และร้อยละ 37 เป็นศิษย์เก่าหลักสูตร ปร.ด. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 56) ส่วนใหญ่ร้อยละ 81 ประกอบอาชีพรับราชการหรือเป็นพนักงานของรัฐ ที่ตั้งสำนักงานของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร (ร้อยละ 41) และผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีที่พักอาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร (ร้อยละ 38)

2. การประเมินบริบท (Context) ของหลักสูตร

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของกลุ่มนักศึกษาปัจจุบันและศิษย์เก่าของหลักสูตร ปร.ด. ที่มีต่อบริบท (Context) ของหลักสูตร ($n = 79$)

รายการ	M	SD	ระดับ
1. มหาวิทยาลัยมหิดล ได้สร้างผลงานต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ให้กับประเทศ	4.58	.63	มากที่สุด
2. มหาวิทยาลัยมหิดล มีศิษย์เก่าที่ประสบความสำเร็จ มีชื่อเสียง	4.46	.64	มากที่สุด
3. มหาวิทยาลัยมหิดล มีมาตรฐานทางการศึกษาที่สูง	4.65	.56	มากที่สุด
4. มหาวิทยาลัยมหิดล สามารถปรับตัว และตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงของโลกได้	4.46	.66	มากที่สุด
รวม	4.53	.51	มากที่สุด

ตารางที่ 2 รายงานความคิดเห็นของกลุ่มนักศึกษาปัจจุบันและศิษย์เก่าของหลักสูตร ปร.ด. ($n = 79$) ที่มีต่อบริบท (Context) ของหลักสูตร โดยพบว่า ค่าเฉลี่ยในภาพรวมของบริบทของหลักสูตร ปร.ด. มหาวิทยาลัยมหิดลอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.53, SD = .51$) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มหาวิทยาลัยมหิดล มีมาตรฐานทางการศึกษาที่สูง ($M = 4.65, SD = .56$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มหาวิทยาลัยมหิดล มีศิษย์เก่าที่ประสบความสำเร็จ มีชื่อเสียง ($M = 4.46, SD = .51$) และมหาวิทยาลัยมหิดล สามารถปรับตัว และตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงของโลกได้ ($M = 4.46, SD = .66$)

3. การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input) ของหลักสูตร

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของกลุ่มนักศึกษาปัจจุบันและศิษย์เก่าของหลักสูตร ปร.ด. ที่มีต่อปัจจัยนำเข้า (Input) ของหลักสูตร ($n = 79$)

รายการ	<i>M</i>	<i>SD</i>	ระดับ
1. ท่านตัดสินใจเลือกเรียนหลักสูตร ปร.ด. ของมหาวิทยาลัยมหิดล เนื่องจากชื่อเสียงของคณาจารย์	3.95	.89	มาก
2. ท่านตัดสินใจเลือกเรียนหลักสูตร ปร.ด. ของมหาวิทยาลัยมหิดล เนื่องจากมีรายวิชาที่น่าสนใจ	4.24	.66	มากที่สุด
3. ท่านตัดสินใจเลือกเรียนหลักสูตร ปร.ด. ของมหาวิทยาลัยมหิดล เนื่องจากมีตารางเวลาเรียนที่สะดวก ตรงกับความต้องการของท่าน	4.48	.57	มากที่สุด
4. ท่านตัดสินใจเลือกเรียนหลักสูตร ปร.ด. ของมหาวิทยาลัยมหิดล เนื่องจากสถานที่เรียน ไม่ไกลจากที่พักของท่าน	3.71	1.15	มาก
5. ท่านตัดสินใจเลือกเรียนหลักสูตร ปร.ด. ของมหาวิทยาลัยมหิดล เนื่องจากสถานที่เรียน ไม่ไกลจากที่ทำงานของท่าน	3.42	1.24	มาก
6. ท่านตัดสินใจเลือกเรียนหลักสูตร ปร.ด. ของมหาวิทยาลัยมหิดล เนื่องจากสามารถเดินทางไปสถานที่เรียน ได้อย่างสะดวก	3.82	1.08	มาก
7. ท่านตัดสินใจเลือกเรียนหลักสูตร ปร.ด. ของมหาวิทยาลัยมหิดล เนื่องจากมีค่าเล่าเรียนที่ต่ำ	4.42	.73	มากที่สุด
8. ท่านตัดสินใจเลือกเรียนหลักสูตร ปร.ด. ของมหาวิทยาลัยมหิดล เนื่องจากมหาวิทยาลัยมีแหล่งทุน เพื่อช่วยเหลือการศึกษาสำหรับผู้เรียน	3.18	1.18	ปานกลาง

9. ท่านตัดสินใจเลือกเรียนหลักสูตร ropic. ของมหาวิทยาลัยมหิดล เนื่องจากเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยมีความเป็นมิตร ตอบสนองต่อความต้องการของท่านได้ดี	3.97	.91	มาก
10. ท่านตัดสินใจเลือกเรียนหลักสูตร ropic. ของมหาวิทยาลัยมหิดล เนื่องจากมหิดลมีสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการดูแลสุขภาพ และ สันทนาการของนักศึกษา	3.59	1.09	มาก
รวม	3.88	.58	มาก

ตารางที่ 3 รายงานความคิดเห็นของกลุ่มนักศึกษาปัจจุบันและศิษย์เก่าของหลักสูตร ropic. ($n = 79$) ที่มีต่อปัจจัยนำเข้า (Input) ของหลักสูตร โดยพบว่า ค่าเฉลี่ยในภาพรวมของปัจจัยนำเข้า (Input) ของหลักสูตร ropic. มหาวิทยาลัยมหิดลอยู่ในระดับมาก ($M = 3.88, SD = .58$) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามลำดับแรก คือ การตัดสินใจเลือกเรียนหลักสูตร ropic. ของมหาวิทยาลัยมหิดล เนื่องจากมีตารางเวลาเรียนที่สะดวก ตรงกับความต้องการของท่าน ($M = 4.48, SD = .57$) รองลงมาคือ ตัดสินใจเลือกเรียนหลักสูตร ropic. มหาวิทยาลัยมหิดล เนื่องจากมีค่าเล่าเรียนที่ต่ำ ($M = 4.42, SD = .73$) และเลือกเรียนหลักสูตร ropic. มหาวิทยาลัยมหิดล เนื่องจากมีรายวิชาที่น่าสนใจ ($M = 4.24, SD = .66$) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การตัดสินใจเลือกเรียนหลักสูตร ropic. ของมหาวิทยาลัยมหิดล เนื่องจากมหาวิทยาลัยมหิดลมีแหล่งทุน เพื่อช่วยเหลือการศึกษาสำหรับผู้เรียน ($M = 3.18, SD = 1.18$)

4. การประเมินกระบวนการ (Process) ของหลักสูตร

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของกลุ่มนักศึกษาปัจจุบันและศิษย์เก่าของหลักสูตร ropic. ที่มีต่อกระบวนการ (Process) ของหลักสูตร ($n = 79$)

รายการ	<i>M</i>	<i>SD</i>	ระดับ
1. ในการเรียนการสอน คณาจารย์ในหลักสูตร ropic. สามารถอธิบายสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจน เป็นที่เข้าใจ	4.25	.74	มากที่สุด
2. ในรายวิชาต่าง ๆ คณาจารย์ในหลักสูตร ropic. ได้ออกแบบเนื้อหาการสอนที่น่าสนใจ	4.17	.76	มาก
3. ในการเรียนรายวิชาต่าง ๆ ของหลักสูตร ropic. ท่านได้มีโอกาสฝึกฝนพัฒนาทักษะด้านการทำงานเป็นทีม	4.13	.91	มาก

4. ในการเรียนรายวิชาต่าง ๆ ของหลักสูตร ropic. ท่านได้มีโอกาสนึกฝนพัฒนาทักษะด้านการสื่อสาร เช่น การพูด การเขียน และการนำเสนอองานในชั้นเรียน	4.49	.58	มากที่สุด
รวม	4.26	.63	มากที่สุด

ตารางที่ 4 รายงานความคิดเห็นของกลุ่มนักศึกษาปัจจุบันและศิษย์เก่าของหลักสูตร ropic. ($n = 79$) ที่มีต่อกระบวนการ (Process) ของหลักสูตร โดยพบว่า ค่าเฉลี่ยในภาพรวมของกระบวนการ (Process) ของหลักสูตร ropic. มหาวิทยาลัยมหิดลอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.26, SD = .63$) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ในการเรียนรายวิชาต่าง ๆ ของหลักสูตร ropic. ผู้ตอบแบบสอบถามได้มีโอกาสฝึกฝนพัฒนาทักษะด้านการสื่อสาร เช่น การพูด การเขียน และการนำเสนอองานในชั้นเรียน ($M = 4.49, SD = .58$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ในการเรียนรายวิชาต่าง ๆ ของหลักสูตร ropic. ผู้ตอบแบบสอบถามได้มีโอกาสฝึกฝนพัฒนาทักษะด้านการทำงาน เป็นทีม ($M = 4.13, SD = .91$)

5. การประเมินผลผลิต (Product) ของหลักสูตร

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของกลุ่มนักศึกษาปัจจุบันและศิษย์เก่าของหลักสูตร ropic. ที่มีต่อผลผลิต (Product) ของหลักสูตร ($n = 79$)

รายการ	<i>M</i>	<i>SD</i>	ระดับ
1. ท่านรู้สึกประทับใจกับคุณภาพของการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตร ropic. มหาวิทยาลัยมหิดล	4.37	.75	มากที่สุด
2. ท่านรู้สึกพึงพอใจกับประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้รับจากการเป็นนักศึกษาของหลักสูตร ropic. มหาวิทยาลัยมหิดล	4.38	.73	มากที่สุด
3. ท่านตัดสินใจถูกต้อง ที่เลือกเรียนหลักสูตร ropic. ณ มหาวิทยาลัยมหิดล	4.54	.70	มากที่สุด
4. ท่านรู้สึกผูกพันกับมหาวิทยาลัยมหิดล	4.38	.83	มากที่สุด
5. ท่านพร้อมที่จะช่วยเหลือกิจกรรมต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยมหิดล	4.46	.62	มากที่สุด
รวม	4.43	.59	มากที่สุด

ตารางที่ 5 รายงานความคิดเห็นของกลุ่มนักศึกษาปัจจุบันและศิษย์เก่าของหลักสูตร ปร.ด. ($n = 79$) ที่มีต่อผลผลิต (Product) ของหลักสูตร โดยพบว่า ค่าเฉลี่ยในภาพรวมของผลผลิต (Product) ของหลักสูตร ปร.ด. มหาวิทยาลัยมหิดลอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.44, SD = .59$) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การตัดสินใจถูกต้องที่เลือกเรียนหลักสูตร ปร.ด. กับมหาวิทยาลัยมหิดล ($M = 4.54, SD = .70$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ความพึงพอใจกับประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้รับจากการเป็นนักศึกษาของหลักสูตร ปร.ด. มหาวิทยาลัยมหิดล ($M = 4.38, SD = .73$)

6. การประเมินผลลัพธ์ (Outcome) ของหลักสูตร

ผลจากการสำรวจโดยใช้แบบสอบถามปลายเปิดกับกลุ่มนักศึกษาปัจจุบันและศิษย์เก่าของหลักสูตร ปร.ด. เกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ความรู้ ทักษะที่ได้รับจากห้องเรียนและนำไปใช้ในชีวิตจริง พบว่า นักศึกษาปัจจุบันและศิษย์เก่าของหลักสูตร ปร.ด. รายงานว่า ภายหลังจากการเข้าเรียนในชั้นเรียน ตนมีความพร้อมและมั่นใจในการใช้ทักษะต่าง ๆ ที่ได้ฝึกฝนในชั้นเรียนเพื่อการทำงานจริงมากขึ้น เช่น ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น ทักษะการนำเสนอที่ดี การพูดในที่สาธารณะ ทักษะในการทำวิจัย ความเป็นนักวิชาการ ตลอดจนความมีจริยธรรม คุณธรรม และคิดถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าส่วนตน

7. การประเมินปัญหาและอุปสรรคของหลักสูตร

ผลจากการสำรวจโดยใช้แบบสอบถามปลายเปิดกับกลุ่มนักศึกษาปัจจุบันและศิษย์เก่าของหลักสูตร ปร.ด. ยังพบประเด็นที่เกี่ยวข้องปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร ปร.ด. มหาวิทยาลัยมหิดล ดังนี้

- หลักสูตร ปร.ด. การขาดการเชื่อมโยงองค์ความรู้ในชั้นเรียนกับสถานการณ์จริง
- หลักสูตร ปร.ด. ยังขาดรายวิชาที่ทันสมัย ทันต่อความเปลี่ยนแปลงและความต้องการของโลก เช่น IT for Public Administration, Methodology in Public Administration, and Digital World นวัตกรรมการบริหารและการจัดการภาครัฐในยุคดิจิทัล
- รายวิชาที่หลักสูตร ปร.ด. ควรมี คือ Advanced Philosophy for Public Administration และแนวความคิดรัฐประศาสนศาสตร์แบบร่วมสมัย ซึ่งมีความสำคัญในการปรับพื้นฐานของนักศึกษาระดับปริญญาเอกที่ต่างสาขามาเรียนในศาสตร์นี้ อาจารย์ผู้สอนควรประยุกต์การสอนท้าวาราไดม์ และควรที่จะพยากรณ์หรือคาดการณ์ท้าวาราไดม์ที่ทัก เจ็ด ว่าในอนาคตศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์จะมีทิศทางแนวโน้มอย่างไร นักศึกษาที่ไม่มีพื้นฐานความรู้ด้านนี้จะได้รับประโยชน์มาก

- หลักสูตร รป.ด. ยังขาดการเรียนการสอนเกี่ยวกับนโยบายที่หลากหลาย ครบทุกมิติของนโยบาย เช่น การศึกษา สุขภาพ เศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคง ฯลฯ และอยากให้เพิ่มรายวิชาเลือกเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะที่เป็นประเด็นร่วมสมัย เพิ่มขึ้น เพื่อให้นักศึกษาเลือกตรงกับคุณสมบัติที่สนใจทำ
- หลักสูตร รป.ด. ยังขาดการสอนเรื่องระเบียบวิธีวิจัยที่เพียงพอ
- หลักสูตร รป.ด. ยังขาดการส่งเสริมการพัฒนาทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการสร้างนักวิชาการและนักวิชาชีพด้านรัฐประศาสนศาสตร์ที่มีทักษะขั้นสูง

อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

1. อภิปรายผล

จากการสังเคราะห์ผลการศึกษารายงานโดยใช้ตัวแบบ CIPPO พบว่า แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยี ดิจิทัล ทำให้รูปแบบการจัดการภาครัฐมีรูปแบบที่เปลี่ยนแปลงไป โดยในด้านเศรษฐกิจ จะเห็นได้จากการบริหารจัดการภาครัฐต้องมีการดำเนินการด้านเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องมากขึ้น ด้วยปัจจัยหลาย ๆ อย่าง เช่น การที่สังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงชั่วอานาจจากชั่วมหาอำนาจด้านตะวันตก มาเป็นฝั่งชั่วมหาอำนาจด้านตะวันออก ทำให้แนวโน้มนโยบายด้านเศรษฐกิจของรัฐอาจมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม นอกจากนี้ ผลกระทบของการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 19 ส่งผลให้เศรษฐกิจชะลอตัว รายได้ประชาชนลดลง ทำให้รัฐต้องมีนโยบายสาธารณะ/มาตรการในการกระตุ้นเศรษฐกิจที่มากขึ้น รวมทั้งการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของประเทศไทย ทำให้ภาครัฐต้องมีการใช้จ่ายงบประมาณที่สูงขึ้น ในการดูแลด้านสุขภาพที่อยู่อาศัย และการจ้างงานหลังเกษียณ เป็นต้น

ในด้านสังคมและกระแสการเปลี่ยนแปลงแบบฉับพลันทางเทคโนโลยีดิจิทัล (Technological Disruption) ทำให้สังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในหลาย ๆ เรื่อง ส่งผลให้รูปแบบการทำงานภาครัฐ และความสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐและประชาชนเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม เนื่องจากประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้มากขึ้น พฤติกรรมของประชาชนและความสามารถของเทคโนโลยี ส่งผลโดยตรงกับการทำงานของภาครัฐ ทำให้การทำงานของภาครัฐต้องมีการเปลี่ยนรูปแบบให้มีความทันสมัย และให้ประชาชนเข้ามาตรวจสอบได้มากขึ้น นำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ให้มากขึ้น เพื่อตอบสนองกับความต้องการของประชาชนได้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังนั้น ความต้องการสถาบันการศึกษาที่สามารถบ่มเพาะและพัฒนาความรู้และทักษะสมัยใหม่ที่จำเป็นแก่บุคลากรในภาครัฐจึงยังมีอยู่สูง ซึ่งถือเป็นโอกาส (Opportunity) ให้แก่หลักสูตร รป.ด. สาขา นโยบายสาธารณะ และการจัดการภาครัฐ มหาวิทยาลัยมหิดล

จากผลการสำรวจนักศึกษาปัจจุบันและศิษย์เก่าของหลักสูตร รป.ด. มหาวิทยาลัยมหิดล พบว่า หลักสูตร รป.ด. สาขา นโยบายสาธารณะและการจัดการภาครัฐ มหาวิทยาลัยมหิดล ยังมีจุดแข็งและศักยภาพในการพัฒนา

และก้าวหน้าต่อไป เห็นได้จากผลการประเมินสภาพแวดล้อมที่เหล่านักศึกษาปัจจุบันและศิษย์เก่า รพ.ด. ต่างเห็นตรงกันว่า มหาวิทยาลัยมหิดลเป็นมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียง มีมาตรฐานด้านการศึกษาที่สูง ผนวกกับตัวหลักสูตร รพ.ด. มีความโดดเด่นและน่าสนใจ โดยเฉพาะการจัดตารางเวลาเรียนที่เหมาะสม ตรงกับความต้องการของผู้เรียน หลักสูตรทั้งสองมีการนำเสนอรายวิชาที่น่าสนใจ โดยเฉพาะหลักสูตร รพ.ด. ที่กลุ่มตัวอย่างต่างเห็นตรงกันว่า การมีค่าธรรมเนียมการศึกษาที่ต่ำกว่ามหาวิทยาลัยอื่น ถือเป็นจุดที่สร้างความได้เปรียบในการแข่งขันให้แก่หลักสูตร รพ.ด. มหาวิทยาลัยมหิดล

ด้านการกระบวนกรจัดการเรียนการสอน ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามนักศึกษาปัจจุบันและศิษย์เก่าของหลักสูตร รพ.ด. มหาวิทยาลัยมหิดล ต่างรายงานตรงกันว่า ในการเรียนรายวิชาต่าง ๆ ของหลักสูตร รพ.ด. นักศึกษาได้มีโอกาสฝึกฝนพัฒนาทักษะด้านการสื่อสาร เช่น การพูด การเขียน และการนำเสนองานในชั้นเรียน ซึ่งเป็นทักษะสำคัญที่จะติดตัวนักศึกษาออกไปเมื่อจบการศึกษาและก้าวเข้าสู่โลกแห่งการทำงาน

ในส่วนของผลผลิตของหลักสูตรฯ ผู้วิจัยพบว่า ทั้งนักศึกษาปัจจุบันและศิษย์เก่าของหลักสูตร รพ.ด. มหาวิทยาลัยมหิดล ต่างรายงานตรงกันว่า ตนตัดสินใจถูกต้อง ที่เลือกเรียนหลักสูตร รพ.ด. ณ มหาวิทยาลัยมหิดล

อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยพบว่าการดำเนินงานของหลักสูตร รพ.ด. ของมหาวิทยาลัยมหิดล ยังมีจุดที่ต้องปรับปรุง ได้แก่ การขาดการเชื่อมโยงองค์ความรู้ในชั้นเรียนกับสถานการณ์จริง การขาดรายวิชาที่ทันสมัย ทันต่อความเปลี่ยนแปลงและความต้องการของโลกยุคปัจจุบันและในอนาคต ขาดการสอนองค์ความรู้ด้านวิจัยขั้นสูงและทักษะการวิเคราะห์ข้อมูลขั้นสูง ในหลักสูตร รพ.ด. นั้น ยังขาดช่องทางในการพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพของดุษฎีบัณฑิตนอกชั้นเรียนอื่น ๆ

2. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากข้อสังเกตข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้จัดทำข้อเสนอแนะในการปรับปรุงหลักสูตรหลักสูตร รพ.ด. สาขาวิชานโยบายสาธารณะและการจัดการภาครัฐมหาวิทยาลัยมหิดล ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับเกณฑ์การประกันคุณภาพต่าง ๆ สอดคล้องกับความต้องการของลูกค้า และความเปลี่ยนแปลงของโลก ดังนี้

1) หลักสูตร รพ.ด. ของมหาวิทยาลัยมหิดล ควรเร่งประชาสัมพันธ์ศิษย์เก่าที่ประสบความสำเร็จ มีชื่อเสียง เพื่อที่จะเป็นสื่อประชาสัมพันธ์ในการสร้างการรับรู้ในตราสินค้า “มหิดล” และ “หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล”

2) หลักสูตร รพ.ด. ควรพัฒนาปรัชญาของหลักสูตร ให้มุ่งผลิตดุษฎีบัณฑิตที่ให้เป็นนักวิชาการและนักบริหารที่มีคุณภาพ มีความเชี่ยวชาญ สามารถ บูรณาการวิชาการด้านรัฐประศาสนศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับนโยบายสาธารณะและการจัดการภาครัฐ เพื่อแก้ไขปัญหาสำคัญในปัจจุบันทั้งในระดับประเทศและในระดับโลก รวมถึง

สามารถพัฒนาประเทศและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนได้อย่างยั่งยืน โดยเฉพาะการใช้องค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการภาครัฐและนโยบายสาธารณะ เพื่อแก้ไขปัญหาความไม่เป็นธรรมในสังคมและสร้างนวัตกรรมทางรัฐประศาสนศาสตร์ที่ช่วยลดช่องว่างในสังคม ตลอดจนมุ่งมั่นผลักดันให้เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติทั้ง 17 ข้อ บรรลุผล

3) การเรียนการสอนในหลักสูตร รป.ด. ควรมีทั้งทางทฤษฎีที่จะทำให้เข้าใจนโยบายภาพกว้าง และวิชาด้านเนื้อหาที่เป็นองค์ความรู้ด้านต่าง ๆ เนื่องจากนักศึกษาทำงานในสายงานที่แตกต่างกัน ทำให้มองเห็นการเชื่อมโยงกับงานสาขาต่าง ๆ ทำให้สามารถบูรณาการองค์ความรู้ด้านรัฐประศาสนศาสตร์ได้กับงานในทุก ๆ สาขาอาชีพ

4) คณาจารย์ของหลักสูตร รป.ด. ควรเน้นความสมดุลระหว่างเนื้อหาในชั้นเรียนและการนำไปปฏิบัติงานจริงร่วมกัน

5) คณาจารย์ของหลักสูตรควรมีการ Upskills และ Reskills ความรู้และทักษะใหม่ ๆ ที่เป็นที่ต้องการของโลกในยุคปัจจุบันและในอนาคต เช่น การประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) องค์ความรู้ และทักษะเกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุ แนวคิด One Health การคาดการณ์มองภาพอนาคต (Foresight) การประยุกต์ใช้ฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) รัฐบาลดิจิทัลและอัจฉริยะ (Digital and Smart Government) ฯลฯ

6) หลักสูตร รป.ด. ควรเน้นการสร้างเครือข่ายทางวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยในประเทศ อาจส่งตัวแทนคณาจารย์และ/หรือนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ทางรัฐประศาสนศาสตร์ เช่น การประชุมวิชาการด้านรัฐประศาสนศาสตร์ การจัดประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและสร้างเสริมความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรและมหาวิทยาลัย ฯลฯ นอกจากนี้จะเป็นการสร้างเครือข่ายทางวิชาการแล้ว ยังจะเป็นการสร้างการตระหนักรู้ในการมีอยู่ของหลักสูตร รป.ด. มหาวิทยาลัยมหิดลด้วย

7) หลักสูตร รป.ด. ควรมีการเรียนการสอนเกี่ยวกับนโยบายที่หลากหลาย ครอบคลุมมิติของนโยบาย เช่น การศึกษา สุขภาพ เศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคง ฯลฯ และอยากให้เพิ่มรายวิชาเลือกเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะที่เป็นประเด็นร่วมสมัย เพิ่มขึ้น เพื่อให้นักศึกษาเลือกตรงกับคุณลักษณะที่สนใจทำ (Ungsuchaval et al., 2022)

8) หลักสูตร รป.ด. ควรจัดรูปแบบการสอนในลักษณะออนไลน์ และในวันเสาร์ อาทิตย์ หรือวันหยุดราชการ เพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้แก่ผู้ที่ทำงาน และอยู่ในต่างจังหวัดได้มีโอกาสเข้ามาศึกษาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม (Matei & Dinca, 2022) อย่างไรก็ตาม อาจจัดให้เข้ามาเรียนในห้องเรียนได้เป็นบางครั้ง เพื่อสร้างคุณลักษณะที่สำคัญ จากการได้มีปฏิสัมพันธ์ กับคณาจารย์และเพื่อนร่วมรุ่น

9) หลักสูตร รป.ด. ควรเน้นการเรียนระเบียบวิธีวิจัยขั้นสูง การวิจัยเชิงปริมาณ เศรษฐมิติ การวิเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณ และเน้นภาคปฏิบัติในการทำวิจัย เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้จริง การสืบค้นฐานข้อมูลวิจัยควรให้ความรู้และพัฒนาทักษะของผู้เรียน และเน้นการใช้เครื่องมือด้านการวิจัย

(Research Tools) เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการทำงานได้จริง เช่น Data Analysis ขั้นสูง หรือ การวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงคุณภาพขั้นสูง เช่น ใช้โปรแกรมต่างๆมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

10) หลักสูตร ปร.ด. ควรเพิ่มรายวิชาเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศใหม่ ๆ เช่น IT for Public Administration, Methodology in Public Administration, and Digital World นวัตกรรมการบริหารและการจัดการภาครัฐในยุคดิจิทัล

11) หลักสูตร ปร.ด. ควรเพิ่มรายวิชาเกี่ยวกับ Advanced Philosophy for Public Administration ให้มากขึ้นเพื่อปรับพื้นฐานของนักศึกษาระดับปริญญาเอกที่ต่างสาขามาเรียนในศาสตร์นี้

12) หลักสูตร ปร.ด. ควรจัดกิจกรรมการส่งเสริมการศึกษาและพัฒนาทักษะต่าง ๆ นอกชั้นเรียนเพิ่มเติม เช่น สัมมนาวิชาการระดับประเทศหรือระดับนานาชาติ การมี Ph.D. Lounge การอบรมเทคนิคสถิติขั้นสูงใหม่ ๆ เพื่อให้งานวิจัยเป็นที่ยอมรับในระดับสากล การสร้างระบบสนับสนุนการทำวิจัยที่สามารถตีพิมพ์ในวารสารฐาน Scopus รวมถึงให้ความรู้แก่นักศึกษาเกี่ยวกับจริยธรรมการวิจัยในแง่มุมต่าง ๆ

3. ข้อจำกัดในการวิจัยและข้อเสนอแนะในการวิจัยในอนาคต

การวิจัยนี้มีข้อจำกัดบางประการที่ควรกล่าวถึง ได้แก่

1) การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบภาคตัดขวาง (Cross-Sectional Research) จึงไม่สามารถติดตามความเปลี่ยนแปลงของทัศนคติ พฤติกรรม ฯลฯ ของกลุ่มตัวอย่างข้ามเวลาได้ ทำได้แต่เพียงศึกษาทัศนคติ พฤติกรรม ฯลฯ ของกลุ่มตัวอย่างในช่วงเวลาที่ศึกษาเท่านั้น ดังนั้น การวิจัยในอนาคตอาจใช้การศึกษาแบบระยะยาว (Longitudinal Research) เพื่อติดตามความเปลี่ยนแปลงในทัศนคติ พฤติกรรม ฯลฯ ของกลุ่มตัวอย่างข้ามช่วงเวลา

2) การวิจัยนี้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น (Nonprobability Sampling) ได้แก่ การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และการสุ่มตัวอย่างตามสะดวก (Convenient Sampling) จึงทำให้ผลการศึกษาที่ได้ ไม่สามารถอ้างอิงเป็นผลการศึกษาของประชากรทั้งหมดได้ (Generalization) ดังนั้น การวิจัยในอนาคตอาจเลือกใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบอาศัยความน่าจะเป็น (Probability Sampling) หากต้องการนำผลการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่สุ่มได้ ไปใช้อ้างอิงเป็นผลจากประชากรทั้งหมด

3) การวิจัยนี้มีข้อจำกัดด้านเวลาและดำเนินการวิจัยในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างมีจำนวนน้อย ดังนั้น การวิจัยในอนาคตอาจพิจารณาเลือกกลยุทธ์ต่าง ๆ เพื่อเพิ่มจำนวนของกลุ่มตัวอย่าง เช่น การขยายเวลาในการเก็บข้อมูล การให้รางวัลในการตอบแบบสอบถาม การใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบบอลหิมะ (Snowball Sampling) ฯลฯ

4) การวิจัยนี้ใช้ตัวแบบ CIPPO Model ในการประเมินหลักสูตร ปร.ด. ของมหาวิทยาลัยมหิดล การวิจัยในอนาคตอาจเลือกใช้ตัวแบบอื่น ๆ ในการประเมินหลักสูตร เช่น CIPP Model (Stufflebeam, 1971) CIPPO Model (Scheerens, 1990) หรือ Kirkpatrick's Four Levels of Evaluation (Kirkpatrick, 1998)

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณทุนสนับสนุนวิจัยจากภาควิชาศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ปีงบประมาณ 2566

บรรณานุกรม

- Bright, L., & Graham, C. B. (2016). Predictors of graduate student satisfaction in public administration programs. *Journal of Public Affairs Education*, 22(1), 17–34. <https://doi.org/10.1080/15236803.2016.12002226>
- Imansari, N., & Sutadji, E. (2017). A Conceptual Framework Curriculum Evaluation Electrical Engineering Education. *International Journal of Evaluation and Research in Education (IJERE)*, 6(4), 265. <https://doi.org/10.11591/ijere.v6i4.7624>
- Kirkpatrick, D. L. (1998). The four levels of evaluation. In S. M. Brown & C. J. Seidner (Eds.), *Evaluating corporate training: models and issues* (pp. 95–112). Springer Netherlands. https://doi.org/10.1007/978-94-011-4850-4_5
- Matei, A., & Dinca, D. V. (2022). Future online learning for public administration. *Sustainability*, 14(18), 11540. <https://doi.org/10.3390/su141811540>
- Nouraey, P., & Al-Badi, A., Riasati, M. J., & Maata, R. L. (2020). Educational program and curriculum evaluation model: A mini-systematic review of the recent trends. *Universal Journal of Educational Research*, 8(9), 4048-4055.
- Nunnally, J. C., & Bernstein, I. H. (2010). *Psychometric theory* (3rd ed.). Tata McGraw Hill Education Private Ltd.
- Pimentel, J. L. (2010). A note on the usage of Likert Scaling for research data analysis. *USM R&D Journal*, 18(2), 109-112

- Scheerens, J. (1990). School effectiveness and the development of process indicators of school functioning. *School Effectiveness and School Improvement, 1*, 61-80.
- Stufflebeam, D. L. (1971). The relevance of the CIPP evaluation model for educational accountability. *Journal of Research and Development in Education, 5*, 19-25.
- Turner, R. C., & Carlson, L. (2003). Indexes of item-objective congruence for multidimensional items. *International Journal of Testing, 3*(2), 163–171.
- Ungsuchaval, T., Boossabong, P., & Hartley, K. (2022). Public policy education in Thailand: From caged pedagogy to disciplinary Independence? *Journal of Asian Public Policy, 1*–21.
<https://doi.org/10.1080/17516234.2022.2065739>